

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Willibrordusschool

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Willibrordusschool

Datum bezoek: 1 december 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sandra Beekhoven

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
 - Frank Jankowski (vervangend directeur)
 - Daniëlle Wilborts, ib-er en MT-lid
 - Karin de Jong, ib-er en MT-lid
 - Nathalie Oerlemans, leerkracht groep 1-2
 - Ben Hagenberg, leerkracht, ict specialist en MT-lid
 - Liedy van Rijswijk, ouder van kinderen in groep 5 en 7
 - Tanja Nijhof, consulent Plein013
- observaties bij enkele lessen: Groep 3, 6, 7 en 8
- een teamgesprek - aanwezig waren: alle teamleden die op dinsdag werken

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Willibrordusschool is een fris ogende school. De opzet is ruim en er zijn veel voorzieningen. Er is een bibliotheek in de school, een atelier ruimte en er zijn wat noodlokalen die mogen blijven staan en daardoor voor extra voorzieningen kunnen dienen, zoals de plusklas.

De school is de enige in Diessen en is een echte dorpsschool. De kinderopvang zit bij de school in. De school houdt een lange middagpauze aan, omdat er nog steeds kinderen van agrarische gezinnen zijn die thuis warm gaan eten. Hoewel de school met 277 leerlingen aan de grote kant is loopt het leerlingaantal en het aantal groepen al een tijd terug.

Op het moment dat de audit plaatsvindt heeft de school te maken met een directeur die door ziekte plotseling versneld vertrekt en tijdens het bezoek is er een interim-directeur. De school staat daarmee voor de uitdaging van het zoeken naar en wennen aan een nieuwe directeur.

Op de school is veel aandacht voor de sociaal emotionele aspecten van de ontwikkeling van kinderen. Bijzonder tijdens de audits was het kijken in een plusklas.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van de Willibrordus weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

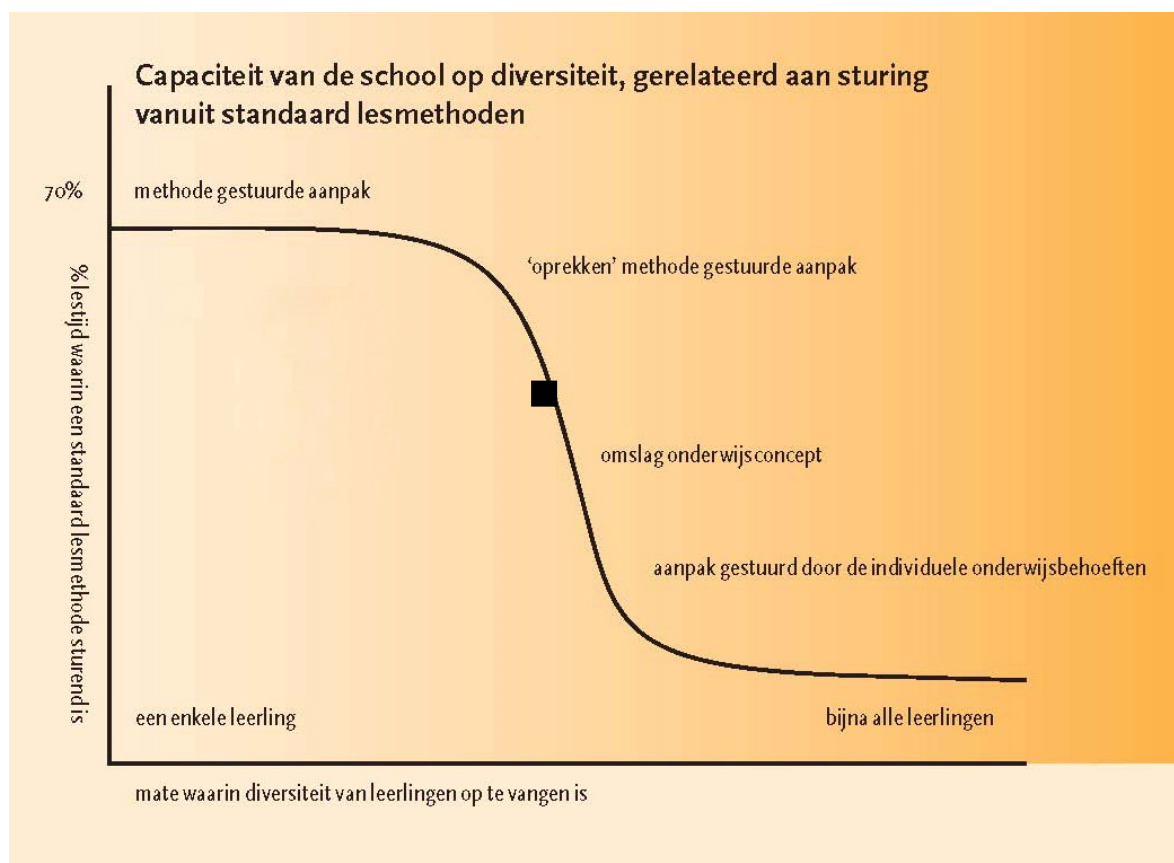
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Willibrordusschool bevindt zich op positie

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ Onderwijsmaterialen:
- ☒ de ruimtelijke omgeving: tussenruimten, noodlokalen, speelzaal en gymzaal, groot plein, computerruimte, en bibliotheek
- ☒ specialistische expertise. Er is expertise aanwezig op het gebied van auditieve beperkingen, cognitieve beperkingen, motorische beperkingen, ass, adhd, dyslexie en het geven van sova training.
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

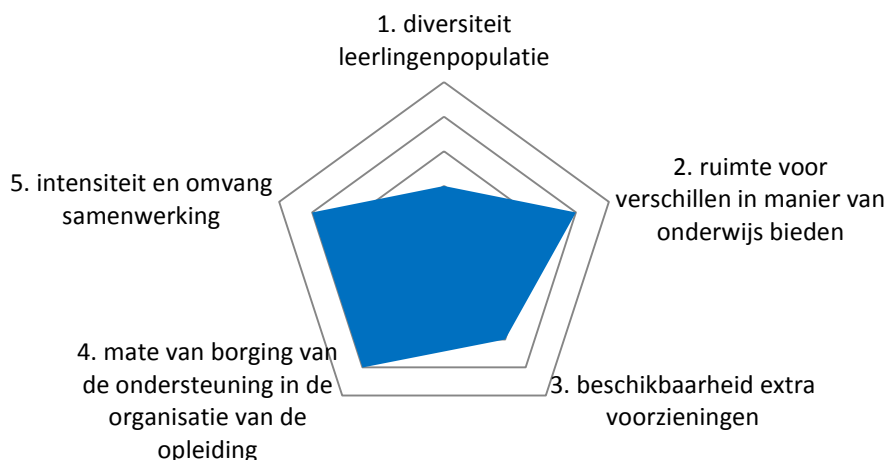
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is de Willibrordusschool te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Er is enige diversiteit in achtergrond van ouders en niveau van leren. Op andere gebieden is de leerlingenpopulatie meer homogeen dan gemiddeld in Nederland.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De school zet zelfstandig werken en coöperatief leren op dagelijkse basis in. Nevendoel hiervan is het inruimen van tijd voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. De tussenruimten, en in de onderbouw de gemeenschapsruimte, worden benut om groepjes leerlingen zelfstandig te laten werken en voor leerpleinen.

Er is een plusklas gerealiseerd.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school kan inzetten op de onderlinge afstemming van het geboden onderwijs. Hoe ziet het zelfstandig werken eruit, hoe zetten verschillende leerkrachten coöperatief werken in, hoe brengen we groepsplannen in de praktijk tot uitvoering? Het is goed om te zorgen dat de plannen (het papier) en de praktijk niet uit elkaar gaan lopen. Dat is arbeidsintensief maar kan ook inspirerend zijn en het teamgevoel versterken.

De school kan de komende jaren inzetten om wat men al (goed) doet verder te versterken.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er is veel expertise in huis en de school beschikt over prachtige ruimten met verschillende mogelijkheden.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Blijf de beschikbare ruimten uitbuiten en volledig benutten. De expertise die ruim in huis is zou nog meer kunnen worden gedeeld. Niet iedereen zal een master Sen willen en hoeven volgen, maar de leerkrachten die dat wel deden (en die zijn er ruim voldoende) kunnen de geleerde werk- en denkwijze delen (niet een specifieke methode maar een manier om een probleem te benaderen).

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De borging heeft een stevige plaats in het beleid. Men werkt handelingsgericht en daarin is de zorg ingebed.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De ib-ers voelen zich erg verantwoordelijk voor de zorg voor leerlingen. Belangrijk is in te blijven zetten op eigenaarschap van het vaststellen van ondersteuningsbehoeften en bieden van deze ondersteuning bij de leerkrachten.

Op de Willibrordusschool vindt veel ontwikkeling, denkwerk en organisatie plaats in groepjes. Dat kan veel opleveren en efficiënt werken en heeft als belangrijk risico dat het niet in de hele organisatie belegd wordt, bijvoorbeeld omdat anderen denken 'dat doet het groepje wel'.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school werkt vooral samen met andere scholen van haar bestuur. Dat zijn ook de scholen die in dorpen in de buurt liggen, bestuur en omgeving vallen in die zin samen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Het kan interessant zijn om meer naar de andere scholen in Plein013 te kijken voor inhoudelijke uitwisseling. Omdat men in de omgeving vooral de scholen van het eigen bestuur treft, bestaat het een risico van het ontbreken van andere zienswijzen of opvattingen. Er zijn meerdere Plein013 scholen bezig met PBS; een mooi thema om eens na te gaan hoe men het inzet, wat de ervaringen zijn, enzovoort. Het zelfde geldt voor sbo en so scholen; samenwerking zou meer kunnen inhouden dan alleen contact hebben rond verwijzingen, maar meer het karakter van leren van elkaar kunnen hebben.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

In het team wordt veel druk ervaren om alle leerlingen passend onderwijs te bieden. De uitspraak “we zien een verwijzing als nederlaag” werd opgetekend. Tegelijkertijd voelt men het risico van financiële consequenties als een leerling wordt toegelaten die later moet worden doorverwezen. In het teamgesprek werd ook duidelijk dat er grote verschillen zijn in hoe men aankijkt tegen eerdere ervaringen met zorgleerlingen en wat men vindt dat de school moet aankunnen. Zo keken leerkrachten verschillend terug op het verblijf van een leerling met het syndroom van Down. Bijvoorbeeld over hoe succesvol het was, hoe veel energie en moeite het had gekost. Aan het licht kwamen gevoelens van onvrede bij een enkeling en het gevoel te veel veranderingen (ook in de zin van het leren werken met nieuwe aanpakken, zoals nu PBS) te hebben doorgemaakt.

Gezien de onderlinge verschillen tussen de teamleden, is een eenduidige conclusie over de ambities van de school niet te geven.

Bijlage: Opbrengsten interview Willibrordusschool, 1 december 2015

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☒	matig
☐	sterk

Een groep leerlingen komt uit het agrarisch milieu. Deze gezinnen eten tussen de middag warm. Om deze reden is de middagpauze nog aan de lange kant, zodat kinderen naar huis kunnen gaan. Steeds meer kinderen blijven tussen de middag over op school.

- *thuistaal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Men werkt doorgaans met drie niveaus Sommige leerlingen hebben extra uitleg nodig, of juist extra uitdaging. Men probeert dat op steeds passender wijze te doen.

- *leerstijlen*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Hier let men niet specifiek op.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Als er extra behoefte aan is, is dat op te lossen met verlengde instructie.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Dit komt weinig voor. Als er sprake van is bekijkt men of het leerkrachtgedrag kan worden bijgesteld en of een groepswissel mogelijk is en kan helpen.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

1 2 3 4

overdragen van kennis ☐ ☒ ☐ ☐ zelf ontdekken

kennis verwerven ☐ ☒ ☒ ☐ werken met kennis

Bij de hoofdvakken gaat het meer om kennis verwerven, bij de andere vakken om werken met kennis.

klassikaal leren ☐ ☒ ☐ ☐ individueel en groepjes-leren

Men wil graag nog meer met groepjes gaan werken.

sturing van het leren door de leerkracht ☐ ☒ ☐ ☐ leerlingen sturen eigen leren

alle leerlingen op basisniveau brengen ☐ ☐ ☒ ☐ het maximale uit elke leerling halen

Dat doe men door groepswork. Er is een rapportage werkgroep in de school, die zich actief bezig houdt met dit thema. Men wil ook letten op de sociaal emotionele ontwikkeling. Het moet ook over het kind gaan, niet alleen over cijfers.

In de tweede week van het jaar is er een kind ouder gesprek. Daar wordt ook besproken wat het kind wil leren. Ouders waarderen dat.

leerstof bepaalt leerweg ☐ ☐ ☒ ☐ beginsituatie leerling bepaalt leerweg

Bij het maken van het groepsplan wordt op de beginsituatie van de leerlingen gelet.

nadruk op gestructureerde opdrachten ☐ ☒ ☐ ☐ nadruk op vrije opdrachten

In de onderbouw is wel vooral sprake van vrije opdrachten.

gelijke normering prestaties ☐ ☐ ☒ ☐ beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties

Men let op de individuele groei van kinderen op de cito scores, niet perse op het niveau dat ze bereiken. Men vindt het belangrijk dat kinderen ook plezier hebben en niet te gefocust raken op cijfers. Daarom worden er bijv. bij tekenen geen cijfers gegeven. De rapportage werkgroep onderzoekt ook het werken met portfolio's.

beoordeling door leerkracht ☐ ☒ ☐ ☐ zelfbeoordeling door leerling

evaluatie onderwijs door leerkracht ☐ ☒ ☐ ☐ evaluatie samen met leerlingen

Het is leerkracht afhankelijk. Het startgesprek wordt wel door iedereen gedaan, maar een eindgesprek niet.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Dit komt allemaal voor, afhankelijk van wat nodig is. Soms is dat buiten de groep.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Opgemerkt wordt dat de methode Wereld in getallen ervoor zorgt dat er meer oplossingsgericht gewerkt wordt.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Dit gebeurt op basis van leerlingaantal. Het aantal groepen loopt terug, 6 jaar geleden nog 16 groepen, nu 12, volgend jaar 11. Als een groep wordt gesplitst omdat deze te groot is, kijkt men naar de kinderen en de leerkracht. Daarbij worden sociogrammen ingezet.

Er zijn ook combinatiegroepen (nu 4/5 en 7/8).

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **30**

Dit hangt ook af van het aantal jaren ervaring in een groep. Vanaf groep 3 is de methode meestal leidend.

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen:

60

Sommige leerkrachten vinden het niet makkelijk als kinderen een eigen leerlijn hebben.

Er was een cultuur om snel naar RT te grijpen.

De ouder merkt verschil tussen leerkrachten maar vindt dat ze het wel allemaal goed doen.

Het MT vindt het belangrijk om hieraan in de toekomst nog voortdurend aandacht te besteden.

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen:

90

Er was oorspronkelijk wel veel diversiteit; men deed het goed maar ieder op zijn of haar eigen manier.

Door het werken met PBS komt er nu meer structuur in de pedagogische aanpak. Ook in de groepsplannen is aandacht voor pedagogische aspecten.

Het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **100**

Vanaf groep 4 spreekt men hierover met het kind (daarvoor met ouders). Men evalueert elk jaar hoe dat gaat en breidt het dan uit naar de lagere groepen. Het is voor sommige leerkrachten en ouders even wennen, maar de reacties zijn positief. Het is een belangrijk aandachtspunt voor de school en dat is nodig door de diversiteit bij de leerlingen.

Er is nu ook een volgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling in gebruik (zien van ParnasSys).

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

De leerkrachten van de betreffende bouw.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Het gaat meer om informeren over de implementatie. De keuze is dan al gemaakt (bijvoorbeeld PBS).

De ouderbetrokkenheid is in het algemeen goed, veel actieve ouders en de lijntjes met de school zijn kort.

De ouder ervaart dat het door de sinds 2 jaar ingestelde inlooptijd nog makkelijker is om met leerkrachten te spreken.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

- Gesprekstechnieken
- Coöperatief leren (men ervaart wel dat de uitvoering ervan onderhoud vraagt)
- Gebruik van het digibord
- Werken met 3 niveaus
- Gymles geven (inclusief een doorgaande lijn en afstemming)
- PBS in ontwikkeling.

De school werkt veel met werkgroepen; er zijn groepen voor rekenen, creatief werken, gymnastiek, rapportage, taal enzovoort. Veel leerkrachten nemen deel aan een werkgroep. De werkgroepen zijn sturend en functioneren als aanspreekpunt.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

In de groepen zijn stagiaires en ouders beschikbaar als extra handen. Stagiaires in de groepen 3, 4/5, 5, 6 en 7. Ouders in de groepen 3, 6 7, 7/8 en 8.
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
 - Onderwijsassistente voor 2 dagen per week (apart met leerlingen aan de slag, sova training geven) Afhankelijk van de onderwijsbehoefte soms in de groep.
 - Vrijwilligster voor 4 uur per week, RT rekenen
 - Consulente Plein 013, 8 uur per week
 - Dyslexiespecialist
 - Gedragsspecialist
 - Specialist Hoogbegaafdheid (plusklas op school- en bovenschoolsniveau)
 - Twee Jungle-Memorycoaches
 - Begeleidster beelddenken
 - Er is een aantal leerkrachten over, dat wordt vaak ingezet om het planmatig werken in 1-Zorgroute te ondersteunen.

Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:

- alternatieve methodes, nl. Maatwerk, Alles telt
- gericht op zelfredzaamheid, nl. Tim en Flapoor, Kist van de Keizer enz...
- die (veel/snel) lezen vermijden, nl. DMT-map, Dyslexie Screening Test
- gericht op visuele informatieverwerking, nl. Taal in Blokjes
- uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Veel materialen voor hoogbegaafde leerlingen
- anders, nl. Schrijven op Maat
- methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kids Skills, Handleiding voor jezelf
- het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. PBS
- koptelefoons
- laptops
- leeslinialen
- solo-apparatuur

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Ja. Er is een ib-kamer.

De nieuwste lokalen kennen een aangebouwde ruimte die twee lokalen verbindt en waarvan de aansluitende groepen gebruik van kunnen maken.

De noodlokalen (die voorlopig behouden blijven) worden ingezet voor de plusklas.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Speelzaal voor groep 1/2 en gymzaal voor groep 3/8

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Ja

buitenruimten

Een groot plein.

In de school is ook nog een bibliotheek, een handvaardigheidslokaal en een computerruimte.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
		visuele beperkingen
X		auditieve beperkingen
		spraak/taal belemmeringen
X		cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
		beperkingen door langdurige ziekte
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X		ADHD
x		dyslexie
		overige psychiatrische aandoeningen
		gedragsproblemen
		onderwijsachterstanden andere culturen
x		SOVA-training

Via de

consulent van Plein013 is veel expertise snel in te schakelen.

Er zijn vijf leerkrachten met een master Sen.

De medewerkster die veel leerlingen begeleid is officieel niet hbo/wo opgeleid maar heeft veel waardevolle expertise.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW *1				
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD			x	
GGZ		X		
MEE	X			
(Kinder)ziekenhuis *2		X		
Revalidatiekliniek		X		
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		X		
Politie *3		X		
anders, nl. ...				

*1 Opgenomen in het gemeentebestuur : JOOB (Jeugd en Ouder Ondersteuning/begeleiding)
De JooB is elke dinsdagmiddag aanwezig.

*2 Er is momenteel contact met het ziekenhuis in Leiden omdat kinderen daar voor behandeling naar toe gaan.

*3 Contact met de politie gaat om zaken als voorlichting over vuurwerk, etcetera.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het moet bij de leerkracht liggen. De ib-ers zorgen voor de borging, de leerkrachten voor de uitvoering.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Geïntegreerd in het beleid en handelingsgericht werken (zie ook onderwerp planmatige aanpak).

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Parnassys, Zien, een eigen volgsysteem gebaseerd op de doelen van Kleuterplein. Sommige methoden (veilig leren lezen en wereld in getallen) hebben hun eigen systemen, die deels in Parnassys worden ingelezen.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Men werkt met de 1 zorgroute en er zijn protocollen. De zorg is ingebed in het handelingsgericht werken. Het vindt steeds gestructureerder plaats.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Er is een protocol voor dyslexie en voor medische begeleiding. Er is ook een protocol voor hoogbegaafdheid. Voor pesten ontstaat een protocol vanuit PBS.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ja ouders worden betrokken. De drempel voor het samenwerken is omlaag gegaan. De ouder geeft aan dat de begeleiding voorheen vaak met de leerkracht werd besproken en nu meer samen met de ib-er. De ib-ers voelen zich erg verantwoordelijk.

Er zijn nu vier momenten in het jaar waarop ouders met leerkrachten spreken, twee daarvan zijn facultatief; de leerkracht plant die in bij de leerlingen met ondersteuningsbehoeften. Ouders kunnen ook intekenen voor een gesprek.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De scholen in de omliggende dorpen zijn van hetzelfde bestuur (in totaal zes scholen). Daarmee is veel contact bijvoorbeeld rondom ict, omgaan met gedragsproblemen etcetera. Er is directeuren overleg.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Men neemt deel aan de netwerken en benadert daarbinnen soms andere scholen met een vraag.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Zie ook eerste vraag. Er is een IB-overleg op stichtingsniveau en een ib-netwerk van Plein 013. Het bestuur heeft ook een eigen werkgroep hoogbegaafdheid.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Het steunpunt hoogbegaafdheid is wel eens ingeschakeld. Andere expertise kan men via de consulent inschakelen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De kinderopvang bevindt zich in de school zelf (Klik). Bijna alle instromers uit groep 1 komen daar vandaan. Daar wordt met vve gewerkt. Er is goede overdracht; kinderen kennen de school en de leerkrachten al als ze naar groep 1 gaan. Men is bezig met het digitale overdrachtsforumlier (van Plein013). Klik verzorgt ook de rest van de opvang (tussen- en naschools).

Het vo heeft vooral veel contact met de leerkracht van groep 8. Kinderen stromen naar 6 a 7 verschillende scholen uit. Men ontvangt ook terugkoppeling nav de adviezen. Sinds het schooladvies zonder de cito eindtoets wordt gegeven is vertrouwen nog belangrijker. Men heeft met twee pov

groepen te maken. De directeur constateert dat het vo wat achterloopt op het gebied van Passend Onderwijs.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Die is er nauwelijks, alleen bij verwijzing, maar is dan prima!

- Men heeft op aanraden van de consulent contact gehad met KIES (kind in echtscheidingssituatie)